

میر علی تبریزی

میر علی تبریزی بزرگترین خوشنویس عصر امیر تیمور گورکانی و پسرش شاهرخ تیموری است وی را واضع خط نستعلیق می‌دانند. تذکره های بسیار درباره او قلم فرسایی کرده اند، از جمله در مجالس المومنین او را مردی فاضل می‌دانند و در مرآه العالم او را از دانایان ادب و دانش به حساب آورده اند.

میر علی تبریزی بزرگترین خوشنویس عصر امیر تیمور گورکانی و پسرش شاهرخ تیموری است وی را واضع خط نستعلیق می‌دانند. تذکره های بسیار درباره او قلم فرسایی کرده اند، از جمله در مجالس المومنین او را مردی فاضل می‌دانند و در مرآه العالم او را از دانایان ادب و دانش به حساب آورده اند. زمان و علت فوت : به نوشته میرزا سنگلاخ، میر علی تبریزی عمری طولانی داشته و سپهر مرگ وی را به سال 850 هجری قمری ذکر کرده است. میر علی تبریزی را واضع خط نستعلیق خوانده‌اند و از این جهت مورد ستایش هنرمندان بزرگی قرار گرفته است از آن جمله: - میرزا سنگلاخ هفت قلم را به میر علی نسبت می‌دهد و می‌گوید از ترکیب خط «نسخ» و تعلیق خط جدید نستعلیق را به وجود آورد. - صاحب خلاصه التواریخ می‌گوید او جمیع خطوط را منسوخ کرد. - میر علی هروی در رساله «مداد الخط» خود می‌گوید که میر علی تبریزی خط نستعلیق را ابداع کرد. - در گلستان هنر آمده است که میر علی خط نستعلیق را وضع نمود و به پسر خود تعلیم داد. - سلطانه‌لی مشهدی در منظومه ای گفته است: نسخ و تعلیق اگر خفی و جلی است واضع اصل، خواجه میر علی است تا که بوده است عالم و آدم هرگز این خط نبوده در عالم وضع فرموده او ز ذهن دقیق از خط نسخ و از خط تعلیق بعضی نیز معتقدند که این خط وجود داشته اما میرعلی آن را تکمیل کرده و قواعدی برای آن بوجود آورده است. این خط که از ترکیب نسخ و شکسته تعلیق، خطی را شکل بخشیده و قاعده داده که ابتدا نسخ و تعلیق خوانده می‌شد و کم کم نستعلیق نامیده شد. چگونگی عرضه آثار : بسیاری از آثار به میر علی تبریزی منسوب است و آثار بسیاری از وی هنوز شناخته نشده است.

آثار :

1 قطعه خطی نستعلیق

ویژگی اثر : این اثر در موزه هنرهای تزئینی بوده است.

2 قطعه شعری که سروده خود میر علی است

ویژگی اثر : این قطعه رقم کامل « میر علی کاتب تبریزی» دارد و اشعار زیر بر آن نوشته شده: روزی بدست خویش گرفتم آینه در وی نشان مرگ بدیدم معاینه مویم سفید گشته و تن لاغر و ضعیف فی الحال بر زمین زدم از قهر آینه آینه گفت قهر تو بر من چنین چراست ناچار هر که زاد بمیرد هر آینه این اثر در مجموعه مهدی بیانی است.

3 نسخه ای از دیوان جلابر

ویژگی اثر : این دیوان تاریخ 805 و رقم میر علی دارد که متعلق به یک سوئیسسی بنام یاکوب هیرش است.

4 یک مرقع دوازده رقعته ای ، مناجات حضرت علی بن ابی طالب با ترجمه فارسی

ویژگی اثر : با رقم طمیر علی» در کتابخانه موزه گلستان

5 یک نسخه از مثنوی‌های مختلف

ویژگی اثر : این اثر شامل مثنوی همای و همایون، کمال نامه، روضه الانوار خواجهی کرمانی است که زمانی متعلق به کتابخانه بهرام میرزا صفوی فرزند شاه اسماعیل بوده و اکنون در کتابخانه موزه بریتانیا است. این نسخه تاریخ بیست و هشتم جمادی الاول 798 دارد و با رقم « علی ید العبد الضعیف اضعف الناس میر علی بن الیاس التبریزی الباورچی غفرالله ذنوبهما و مستر عیوبها» است.

6 یک نسخه بوستان سعیدی

ویژگی اثر : این نسخه در سال 1935 میلادی در لندن به چاپ رسیده و بنا به شرحی که در همان کتاب آمده این نسخه بوستان مصور به خط میر علی تبریزی است که به سال 779 برای تقدیم به امیر تیمور کتابت شده است.

7 یک نسخه خمسه نظامی و امیر خسرو دهلوی (در متن حاشیه)

ویژگی اثر : این نسخه تاریخ 824 را دارد ، در کتابخانه ملی در تهران.

8 یک نسخه کلیات سعیدی

ویژگی اثر : این اثر در یک مجموعه خصوصی است و تاریخ 840 را دارد و در آخر آن قصیده ایست که ماحد و ممدوح آن علی است .

منابع :

1سرمدی، عباس. دانشنامه هنرمندان ایران و جهان اسلام. تهران، هیرمند. 1380.